Ч. 102 Неділя 9 (21) мая 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостьах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(З ческого сойму. — Помирене і нова зачіпка в долїшно-австрийскім соймі. — Конференция нїмецкої обструкциї. — Цар о висиланю на Сибір за кару).

Вчера закрито засїданя ческого сойму. Маршалок кн. Лобкович в своїй пращальній бесїдї зазначив, що минувша сесия соймова була обильна в успіхи. Мимо того, що нїмецкі посли держали ся здалека, сойм дав доказ безсторонности і справедливости для Нїмців і старав ся уникати всего, що могло би їх дразнити. Чехи були завсїгди справедливими для других, а в будучности будуть також поступати справедливо з другими народами. Як би й не було минувша сесия ческого сойму причинила ся не мало до помирення. — Велику констернацию серед ческих послів викликало відчитане на вчерашнім засїданю письма 13 нїмецких послів народовців, в котрім они заявляють, що складають мандати. Маршалок заявив, що зарядить безпроволочно що потреба до розписаня доповняючих виборів.

В долїшно-австрийскім соймі явила ся на вчерашнім засїданю вся опозиция в комплєтї, прийшли посли, що вязали ся були до абстиненциї, а маршалок Ґуденус зложив заяву, в котрій сказав, що говорячи о не енерґічнім проводї, не мав на думцї похваляти нерівномірне трактоване поодиноких послів. Зараз по тім поставив пос. Люеґер внесене, щоби комісия конституцийна зі взгляду на справу поєдинкову Гайтерер-Ґуденус предложила ще сеї сесиї внесеня в справі забезпеченя послам свободи слова а предсїдателеви свободи в сповнюваню его функций. Маршалок просив, щоби зі взгляду на его особу не ставити пильного внесеня. Мимо того ухвалено пильність внесеня 37 голосами против 30.

Наради делеґатів нїмецкої обструкциї ідуть досить пиняво, і здає ся, що оголошене еляборату в справі нїмецких жадань, не наступить вже завтра. Еляборат той складає ся з двох частий: перша містить в собі загальні жаданя Нїмців, політичні і язикові, друга загальні жаданя Нїмців в поодиноких краях коронних. Повна згода єсть лиш що до жаданя, щоби нїмецкий язик був пануючим в Австриї.

З Петербурга доносять, що під проводом царя Николая відбула ся там конференция в справі висиланя людий з Росиї за кару на Сибір. Цар так дивить ся на сю справу: Висиланє людий за кару на Сибір, практиковане вже від 17-го столїтя, показало ся в міру того, як там осїдали люди добровільно в розмірно далеко більшій скількости, не лиш непрактичним, але просто шкідливим для всхідної части держави. Висилане на Сибір стратило навіть з часом характер кари. Справою знесеня висилки на Сибір за кару займали ся царі Александер II і III, а цар Николай уважає сю справу за спадщину по них і видить у висиланю перешкоду для розвою Сибіри. Цар наказав отже, щоби під проводом міністра справедливости зібрала ся комісия, котра би замість зсилки на Сибір придумала яку иншу кару.

Новинки.

Львів дня 20-го мая 1899.

— Є. Е. п. Президент висшого суду краєвого др. Александер Тхоржницкий виїздить віі второк на дальші візитациї судів. В часї лат. Зелених сьвят не буде п. Президент удїляти авдиєнций. До Львова повертає около 1-го червня. В часї неприсутности управу суду буде вести п. віцепрезидент др. Дилевский.

— До шкіл кадетских на рік шкільний 1899/900 буде принятих по сто кандидатів на I. рік до шкіл піхоти у Відни, Будапештї і Градци; по 30—50 кандидатів до шкіл в Карльштадтї, Кеніґсфельдї, Лобзові, Сибінї, Триєстї, Темешварі, Каменци і під Петервардином і в Штрасї коло Марбурґа; по 50 до школи кадетскої для саперів і кавалєриї; на II. III. і IV. рік тих шкіл буде приймати ся кандидатів тілько в міру опорожнених місць. — Речинець на подаця до 15 серпня просто до команди найблизшої школи кадетскої.

— Львівска школа видїлова женьска імени корол. Ядвиґи має перемінити ся з новим шкільним роком на великий інститут виховуючо-жіночий. Рада міска займе ся вже в найблизшім часї проектом своєї секциї V. в обробленю проф. Цвіклиньского: щоби замість згаданої школи повстали побіч себе: 1) школа видїлова женьска 6-клясова, 2) школа народна женьска 4-клясова під іменем Климентини з Таньских Гофманової, 3) школа робіт ручних жіночих з трема однорічними видїлами, 4) школа торговельна женьска дворічна і 5) школа домового господарства. Всї ті школи разом мають звати ся „заведенем імени королевої Ядвиґи".

ХРЕСТИНИ.

(З француского — Ґі де Мопассана).

Перед воротами подвіря ждали мужчини сьвяточно прибрані. Маєве сонце зливало своє ясне сьвітло на розцвилі яблінки, округлі як величезні китицї білі і рожеві, пахучі і прикрашуючі цїле подвіре крівлею цьвітів. Они безнастанно сїяли довкола сніг дрібних листочків, що крутили ся і танцювали заки упали в буйну траву, де блищали ріжні цьвітки, а маки видавали ся каплями крови.

Безрога дрімала на березї купи гною, з величезним черевом, повними цицьками, між тим як громадка поросят бігала коло неї, кожде з хвостиком, закрученим як шнурок.

Нараз, там за деревами садів, задзвонив церковний дзвінок. Его металевий голос кидав в радістне небо свій слабий і далекий поклик. Ластівки мчали як стріли через небесний простір, замкнений великими непорушними буками. Заносило деколи стайнею, але з тим мішав ся солодкий і лагідний запах яблінок.

Один з мужчин перед воротами обернув ся ід хатї і крикнув:

— Гей, Мелїно, вже дзвонять!

Мав може трийцять літ. Був то високий селянин, котрого ще не зломила тяжка праця в поли. Старець, его отець, суковатий як дубовий пень з мозолистими руками і викривленими ногами, сказав:

— Баби нїколи не готові.

Два другі сини старого почали сьміяти ся, а один обертаючи ся до старшого, котрий перше кликав, сказав:

— Иди по них, Полите. Они не прийдуть і до полудня.

І молодий чоловік війшов до свого мешканя.

Стадо качок коло селян почало бити крилами і квакати; відтак рушило до саджавки повільним ходом, заганяючись.

Тодї в дверех появила ся здорова женщина з двомісячною дитиною на руцї. Білі кінцї єї високого чипця спадали їй на плечи, дотикаючи червоного шаля, яркого як жар. Дитина, овинена в чисті пеленки, лежала майже на єї великім, вистаючім череві.

Відтак мати, висока і сильна, вийшла за нею, ледве вісімнайцятьлїтна, сьвіжа і усьміхнена, держачи попід руку чоловіка. А за ними дві бабусї, зівялі як старі яблока, з видною утомою, з вистаючими клубами від довгої і тяжкої працї. Одна з них була вдовою; взяла під руку діда, що стояв коло воріт і рушили на чолї дружини; перед ними ішла лиш пістунка з дитиною. За ними пішла проча родина. Наймолодші несли паперові торбинки з цукорками.

А дзвінок в церкві дзвонив безнастанно, взиваючи з цїлої сили дожидану дитину. Хлопцї повилазили на насипи ровів; люди поставали коло воріт, служницї задержували ся, поставлявши на земли ведра, повні молока і дивили ся на похід.

А пістунка несла з повагою свій живучий тягар, оминаючи калужі в вибоях на дорозї, обсадженій з обох боків деревами. А старі ступали торжественно, трохи кулїючи задля віку і немочи; а молодим хотїло ся танцювати і споглядали на дївчата, що їм приглядали ся; отець же і мати ішли поважно, поволїйше, слїдом за дитиною, що мала колись пізнїйше заступити їх в житю, котре мало продовжити в селї істноване назвища Данті, звістного в цїлім повітї.

Вийшли на рівнину і пустили ся на вправецї полями, аби оминути довгого обходженя дорогою.

Тепер видко було церков з кінчастою єї дзвінницею. Зараз під покритєм з дахівок видко було отвір і щось в нїм порушало ся сюди і туди, скорим рухом, переходячи в одну і другу сторону за вузким вікном. Тут був дзвін, що кликав новородка, аби прибував перший раз до дому Господнього.

Якийсь пес почав бігти за ними. Кидали ему цукорки, а він скакав довкола них.

Церковні двері стояли отвором. Сьвященик, великий мужчина з червоним волосем, худий і сильний, також Данті, стрий малого, також один з братів вітця, ждав перед престолом. І охрестив після приписів свого братани-

— **Читальня „Просьвіти" у Львові** устроює завтра по 12-ій годинї для своїх членів спільне сьвячене. На то Великодне сьвято запрошує читальняний видїл всїх дїйстних читальників та всї дїйстні читальницї.

— **Щедрі жертви.** На будову і украшене великого престола в церкві села Білина велика, мокряньского деканата, перемиської епархії, пожертвували парохіяни того-ж села: Лев Луцкий 420 зр., а Николай Білиньский 400 зр. Оба жертвувателї одержали від перемиского епископа Преосьв. Чеховича похвальні грамоти і благословеніє.

— **З руского театру.** На жадане чортківскої публики театр руский дасть ще в Чорткові три представленя, а то: в суботу дня 20-го мая „Мікадо" оперета Сулївана; в недїлю 21-го „Зі ступня на ступень"; а в понедїлок 22-го по раз другий „Бідне дївча". Відтак театр переїде до Борщева і в четвер на другий тиждень дасть там представлене.

— **Дальша будова „Народного Дому" в Коломиї** розпічне ся десь при кінци мая с. р. Столець під дах майже вже цїлком готов. Сподївати ся належить, що до осени буде двоповерхний будинок стояти під дахом. Нехай тілько Русини поспішають з жертвами на цїль тої будови, щоби в осени слїдуючого року віддати дім до ужитку.

— **Мимовільне двоженьство.** В Ясах, в Румунії, лучила ся сими днями така пригода. Жена одного музика тяжко занедужала і її відвезено до шпиталю в Букарештї. Муж, бідний чоловік, не міг з нею їхати, посилав їй лиш якусь квоту місячно і просив приятеля, котрого мав в Букарештї, аби ему доносив, як жінцї поводить ся. Приятель писав часто, аж вкінци зателєграфував, що жінка померла і просив о присланє гроший на похорон. Муж гроші післав і за кілька місяців потім оженив ся на ново. Однако якже налякав ся, коли кілька тижднїв по вінчаню, вертаючи до дому, застав там свою першу жінку, що виздоровіла в шпитали і повернула. Слїдство, яке заряджено, пояснить, чому приятель обманив его.

— **Незвичайний чоловік.** В Вашингтонї мешкав перед 12 роками міліонер Ґордон Мек Кай враз з гарною своєю дружиною, що була від него молодша лише о 45 лїт. Їх пожите в сих відносинах було справдї неможливе, тож они і розвели ся. П. Кай платив своїй жінцї 25.000 долярів річно, та крім сего засипав її численними гостинцями. Перед кількома місяцями заручила ся панї Кай з Альфредом Бріннінґен, секретарем нїмецкої амбасади. Розведений старець так одушевив ся сим, що купив своїй давній жінцї гарну виправу та в день вінчаня виплатив їй міліон долярів віна.

— **Вистава псів у Відни.** Сими днями отворено виставу псів у Відни, що числить понад 400 штук песячого роду. Цїсарска менажерия в Шенбрунї післала на сю виставу кілька хіньских псів, бурих кундисів о острозакінченій писках, з чорним язиком, та чорним піднебінем, що зовуть ся „Хов, хов". Сї пси годують ся над берегами Жовтої Ріки в стадах як барани, а їх мясо належить до ласощів. До найдорожших псів на сїй виставі належать пси з гори сьв. Бернарда. Визначено нагороди в загальній сумі 2.000 зр., 70 дарунків та високе число медалїв.

— **Холодна кров Американця.** М. Паркер Масон, горожанин з Чікаґо, провадив цїле своє жите всї свої інтереси взірцево. Завдяки тому доробив ся великого майна. Перед кількома тижднями занедужав троха. Коли побачив, що мимо всяких лїків не приходить до здоровля, порозумів, що надійшла хвиля, коли треба буде розстати ся з житем. Паркер Масон не бояв ся смерти та дождав ее цїлком спокійно. Одно лише гризло его, чи спадкоємцї будуть в спромозї зробити ему відповідні похорони. Рішив ся не спускати ся на нїкого в сїм взглядї, лише справити собі самому похорони. В сїй цїли прикликав пастора, дірiґента хору та похоронного підприємця. У пастора замовив собі похоронну бесїду, порозумів ся з дірiґентом хору о вибір похоронних пісний, а з похоронним підприємцем о домовину, караван, сьвітло та декорацию катафальку. Слїдуючого дня відбула ся в домі Паркера Масона ґенеральна проба похоронного обряду: пастор виголосив надгробну бесїду, а Масон поправив деякі її звороти; відтак поробив ріжні замітки дірiґентови що-до відтїнї сьпіву, а вкінци поробив деякі застереженя що-до проектів похоронного підприємця, котрий представив ему картини декораций катафальку. Паркер відітхнув лекше по сїй тяжкій працї, заплатив винагороду пасторови, дірiґентови та підприємцеви, відвернув ся до стїни і умер, лишивши по собі память чоловіка, що вів всї свої інтереси в найбільшім порядку.

— **Страшний злочин банди циґанів.** Богатий властитель земский Михайлов виїхав недавно з Одеси до Нікополя гостинцем. В дорозї напала его банда циганів, зложена з шістнацятять осіб, і обрабувала его, забравши 19.000 рублїв, які віз з собою. Та не в тім цїле лихо. Михайлов почав ставити опір рабівникам, а тогдї они убили его, жінку і візника, а дві дочки Михайлова забрали і потягли з собою в лїси. За злочинцями кинула ся жандармерия.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і виховане.

Добрі ради.

— Градові тучі і що радити на шкоду від них. З богато сторін нашого краю надходять сумні вісти: В днях 17 і 18 мая упав град в слїдуючих місцевостях: в Батятичах, Монастири і Могилянах повіта жовківского; в Олесинї повіта бережаньского; в Скалатї, Маґдалївцї і Півнанцї повіта скалатского; в Борщеві, Перерові, Загайполи і Корничи повіта коломийского; в Сущинї і Бавоpові повіта тернопільского; в Струсові, Варваринцях і Заздрости повіта теребовельского. Як на наш бідний край то аж надто богато! Щезла надія неодного господаря і не позістає нїчого як лиш ратувати, що ще дасть ся. Але як майже в кождім нещастю буває зараз і щастє, так також і в сїм случаю: щастє, що гради упали ще перед кінцем мая, бо можна ще направити шкоду бодай в якійсь части. Длятого треба собі ось що запамятати: В ярім збіжу град наробить менше шкоди як би то здавало ся, бо оно по короткім часї пускає знов сильні пагінцї, скоро лиш земля добра. Озиме жито, котре висипало ся, треба переорати, бо оно пускає лиш слабі пагінцї, а пшениця, скошена, пускає ще пагінцї, котрі дають половину зерна та й досить соломи. Дуже добре єсть зрушити притовчене поле боронами і погнїсти гноївкою. Коли впаде град саме перед цвитом або підчас цвитя, то хиба лиш ярий ячмінь може ще по скошеню дати яке таке зерно. Коли же упаде град, коли вже збіже відцвило, то треба роздивити ся, чи могло би ще зерно доспіти, хоч стебла трохи поломані, в таким случаю можна би все-таки ще щось зібрати. Коли під збіже посіяна конюшина, то треба чим скорше скосити, бо тогди буде конюшина тим борше рости. Горох і вика коли скошені, не ростуть вже, але по градї можуть они ще відновити ся, бо пускають бічні пагінцї, котрі цвитуть і родять. Траву і пашу по градї найлїпше зараз скосити, щоби відтак друга косовиця була тим обильнійша. Коли же остаточно треба поле переорати, то можна ще садити і сїяти всілякіростини, котрі можуть по части заступити пашу, дати солому і зерно. — А обезпечене від граду, градова асекурация? То також добра річ,

---

ча Проспера-Цезара, що почав плакати коштуючи символичної соли.

Коли обряд скінчив ся, родина задержала ся при порозї, ждучи, аж сьвященик здойме епитрахиль; відтак рушено в дорогу. Ішли тепер скоро, бо гадали о обідї. Вся дїтвора з цїлого села ішла позаду і за кождим разом, коли кидано між неї жменю цукорків, починала ся завзята бійка, били ся одні з другими, виривали собі волосє; а пес також кидав ся в товпу, аби вхопити ласощів; его тягнули за хвіст, за уши, за лапи, але він був більше упертий як хлопцї.

Пістунка трохи утомлена сказала до сьвященика, що ішов побіч:

— Скажіть отче, чи не було би вам за тяжко понести трохи вашого братанича, доки не відпічну. Якийсь ґейби корч маю в жолудку.

Сьвященик взяв дитину, котрої біла одежа творила велике, ясне пятно на чорній рясї і поцїлував її трохи заклопотаний тим легким тятаром, не знаючи як его держати, як положити. Всї почали сьміяти ся. Одна з бабусь відозвала ся з далека:

— А не жаль вам, що нїколи не будете мати такого?

Сьвященик не відповідав. Ступав великими кроками, вдивлюючи ся в синьооку дитину, котру хотїв ще поцїлувати в повне лице. Не міг видержати і підносячи її аж до губи, кріпко поцїлував.

Отець і проча родина почала жартувати, як жартують люди піль.

Коли товариство засїло до стола, вибухла тяжка селяньска веселість як буря. Два инші сини мали також небавом женити ся; їх суджені були в комнатї, запрошені лише на пир, і зібрані не переставали натякати на всї будучі поколїня, які обіцювали ті молоді пари.

То були прості, солоні слова, від котрих червонїли сьміючись дївки і тріскали зі сьміху мужчини. Били кулаками в стіл, кричали. Отець і дїд не знали кінця дотепам. Мати усьміхала ся; старушки брали також участь в веселости і докидали свого.

Сьвященик привиклий до тих вибухів селяньских, сидїв спокійно побіч пістунки і пальцем скоботав личко малого свого братанича, аби сьміяв ся. Здавалось, що его дивує вид тої дитини, немов би нїколи перед тим не бачив подібних. Приглядавсь ему з увагою, з поважною задумою, з ніжностию яка будила ся на днї его душі, з незнаним доси якимсь живим і трохи сумним співчутєм для тої слабої, маленької дитинки, що була сином его брата.

Не чув нїчого, не бачив нїчого, дивив ся на дитину. Мав охоту взяти її ще раз на колїна бо задержав в серци солодке чувство, коли її нїс недавно з церкви. Був все зворушений супротив того людского єства, немов супротив невисказаної тайни, о котрій нїколи не думав, тайни великої і сьвятої, що зачинає ся в любві. Гадав о житю і людскости.

Пістунка їла з червоним лицем, блискучими очима, але їй було невигідно, бо дитина лежала на колїнах.

Сьвященик сказав до неї:

— Дайте менї его, я не голодний.

І взяв дитину знову. Тодї всьо зникло довкола него, всьо затерло ся і сидїв з очима зверненими в то пузате і рожеве личко; і поволи тепло малого тїла, перейшло ему через пеленки і сукно ряси до ніг, дїткнуло его як пестощі, дуже легкі, дуже добрі, дуже чисті, пестощі розкішні, від котрих сльози закрутились ему в очах.

Гамір в комнатї ставав страшний Дитина роздражнена тим криком, почала плакати.

Один голос відозвав ся:

— Ану, отче, дайте ему ссати!

І голосний реґіт загремів в хатї. Але мати встала, взяла сина і занесла его до сусїдної комнати. За кілька мінут вернула з вістию, що вже спить спокійно в колисцї.

І бенкет тревав дальше. Мужчини і женщини виходили від часу до часу на подвіре, відтак вертали до стола. Мясива, ярини, яблочник і вино громадили ся в устах, виповнювали животи, запалювали очи, ошоломляли уши.

Ніч вже була, коли подано каву. Вже від давна сьвященик щез, впрочім его неприсутність нїкого не здивувала.

Молода мати піднесла ся вкінци, аби подивити ся, чи дитина все ще спить. Вже було темно. Увійшла потемки до комнати і ступала поволи з простягненими перед себе руками, аби не завадити о що. Але здержав її якийсь дивний шелест і вийшла налякана, певна, що чула, як хтось порушав ся. Війшла назад до їдальнї блїда і тремтяча і оповіла що їй лучило ся. Всї мужчини зірвали ся товпою, пяні і грізні — а отець з лямпою в руцї кинув ся наперед.

Сьвященик на вколїшках при колисцї, плакав опустивши голову на подушку, на котрій спочивала голова дитини.

бо ліпше щось взяти за шкоду як нічо; лиш ліквідация шкоди повинна відбувати ся як найскорше, бо в противнім случаю може господар подвійно утратити: змушений чекати на ліквідацию не зможе новим обсівом собі помагати і дістане менше відшкодоване, бо сліди правдивої шкоди можуть иноді затерти ся.

— Здуте у худобини буває дуже часто від зеленої паші, коли худобина наїсть ся н. пр. молодої червоної конюшини, особливо натще з росою, або люцерни. Але так само може худобина дістати здутя від сирих бараболь, коли їх обізкре ся, від трави, що лежала на купі і загріла ся. Худоба сопе, стогне, то лягає, то встає, витягає голову на перед, розниmає ніздря, дихає скоро і буває надута. Здуте походить з вуглекислого ґазу, який витворить ся в першій части жолудка, а настає нераз так скоро, що худобина до пів години гине. На здуте треба дати худобині ложку негашеного вапна в літрі води; вапно ловить вуглеву кислоту і усуває здуте. При тім треба скрутити грубе перевесло і зазубелати ним худобину, завязуючи єго на карку, щоби тим способом улекшити худобині відричуване. В дуже наглих случаях уживає ся трокаря — ножа в цівці, — котрий вбиває ся в голодницю з лівого боку, трохи косо до лівої лопатки, по самій середині межи клубом, послідним ребром а хребтом. Трокар треба придержати лівою рукою а правою добре вдарити по нім, щоби заліз аж в жолудок. Цівка лишає ся відтак в рані, а ніж виймає ся; з цівки виходить тогди ґаз, що аж свище. Цівку лишає ся в рані на пів доби, 'а коли би пашею заткала ся, то треба єї патичком осторожно протикати. По витягненю цівки рана сама гоїть ся.

— Коли корова стратить молоко, чого причиною буває дуже часто не якась впадаюча в очи хороба, але якась нестравність в наслідок занечищеня або ослабленя жолудка, то треба давати їй через три дні натще по 133 і одній третині ґрама ґлявберскої соли, розпущеної у воді, а відтак через 10 до 12 днів слідуючого ліку: 200 ґрамів рашпльованої дубової кори, 200 ґр. потовченого кмену і 266 і дві третини ґрама потовченого червоного коріня ґенцияни. Тоту мішанину треба розділити на 24 частий і давати по одній в пів літрі води.

— Качка піжмова або турецка. У нас дуже мало хто з господарів займає ся взагалі годівлею расового дробу, а вже мабуть найменше годівлею расових качок; а всеж-таки показує ся, що суть і у нас любителі расових качок. Длятого хочемо тут сказати кілька слів про ті раси качок, які можна декуди стрітити у наших господарів. Именно стрічає ся у нас піжмову качку звану хибно турецкою або індийскою або навіть московскою (Anas moschata). Она походить з Бразилії і нині держать єї в цілій Европі не лиш задля єї краси і величини, але й задля ужиточности. Єї можна легко вигодувати і утучити, она плідна і дуже добра там, де для дробу мало місця і нема води, та дуже спокійна і згідлива. Мясо з неї, особливо з молодої дуже добре і смачне на печеню, хоч дехто не конче любить бо каже, що чути єго трохи ніби піжмом, хоч то неправда. Она має богато пуху і длятого біла єї відміна добра ще й на пірє. Качка та називає ся піжмовою або мошусовою длятого, що качор має при хвостку железу, котра з весни заносить піжмом. Назва єї „турецка“ пішла від того, що Анґлійці звуть єї The Musc or Muscovy Duck, але слово Musc (мошус — піжмо) не стоїть в ніякій звязи ані зі словом Musc (мошея) ані з Москвою. Для чого єї дехто індийскою називає — не знаємо; мабуть з причини незнаня єї походженя. Качор має брунатно чорне пірє, на вершку голови бутельково зелене, на хребті і на крилах оно мінить ся дуже красно металево зелено і пурпурово-фіолєтово. Але найліпша познака сеї качки та, що качор має великі червоні бородавки — коралї (як у индика) на горішній части дзюба і коло очий а качка має коралї лиш в кутику на чолї і на горішнім березї дзюба. Качор важить иноді 4 і пів до 5 і пів кільо.

Переписка господарска.

Питаня.

Читатель „Народ. Часоп.“: Чим можна вивабити плями з горівки на чорнім сукнї? — **Довголітний читатель:** Як зробити ясну політуру? — **Ів. Л. в Нар.:** Як нищити волокник і де можна дістати зародки печериць?

Відповіди:

Цікава з під Городенки: П. Алексей Смук в Горожанцї прислав для Вас слідуючу відповідь: Індийскі качки відзначають ся своїм чорним лискучим пірєм, подібним до пав і червоними коралями подібними як у индиків, що нарастають їм коло дзюба і очий; квакати зовсїм не уміють, без жадного голосу: не полохливі; коли брати одну в руки і пускати, а брати другу, то всї другі сидять спокійно; доходять ваги до 6 кільо; вигрівають ся до 5 неділь, а не як звичайні до 4 неділь. Єсть то окраса дому. П. Смук продає покладки тих качок, отже треба спішити ся доки ще служить час. — Прочитайте собі ще й повисше про качку піжмову або турецку.

С. Рож. в Бер.: 1) Плями з плїсни на материях полотнянних, вовнянних і материях тревало крашених можна вивабити в той спосіб, що робить ся мішанину з одної ложки соли і малої ложечки сальміяку розпущених в двох склянках води. Тою мішаниною намочує ся плями і вішає ся на кілька годин на воздух. Опісля витирає ся плями чистою водою при помочи губки, виполікує ся материю і висушує ся. — 2) Плями з чорнила на білю вибирає ся слідуючою водою, котру треба дати собі зробити в аптиці: 20 ґрамів хльорового вапна, 30 ґр. дестильованої води і 5 ґрамів оцтової кислоти. Треба держати в темній фляшині. Тою водою змочує ся пляму і зараз пере ся в чистій воді.

Максимко в Т.: 1) Може то будуть найбільші наші пауки, звані „напрудниками“ або також україньскими тарантулями. То пауки зовсїм нешкідливі, але прості люди вірять в то, що коли такий паук укусить худобину, то она мусить гинути. Ті пауки жиють в норах бувають на 3 центим. великі, чорносїрої барви. Ми мали одного разу нагоду видїти такого паука на поли в Посухові коло Бережан. Звичайно бувають они лиш на Поділю. Они живлять ся комахами як н. пр. польними кониками, котрі ловлять в скоку. — 2) Рускої такої книжки нема; польску (але не конче обширну, знаємо лиш одну „Gospodarz“ (автора собі не пригадуємо) коштує 1 зр. в книгарни Ґубриновича у Львові.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— Безплатну науку практичного пасїчництва для членів товариства „Сільский господар в Олеську“ буду удїляти почавши від 15-го мая кождої пятницї і суботи перед полуднем а від 15-го червня що день, окрім неділь і сьвят — o скілько на роботу в пасїцї позволить погода і тепло. На сю науку можуть приходити і сини селян-членів товариства. Хотячі користати з сеї науки повинні мати полотнянну одежу (полотнянку) і ситце на лице охороняюче від ужаленя пчіл. По полудни науки подавати не буду. — *Юлїян Дуткевич*, Дубє, п. Поникна.

Стан засївів в монархії після справозданя міністерства рільництва за першу половину мая: Озимі збіжа особливо жита, погіршили ся. Пшениця майже без виїмки добра; лиш деиде потерпіла від непогоди. Ріпак середний Ярі засїви опізнили ся в многих сторонах. Ячмінь денеде пожовк. Маєві засїви спізнені. Конюшина і луки добрі. Бараболям пошкодила студїнь.

Цїна сїна і соломи: На віденьскім торзї дня 16 мая плачено словацке сїно по 2.80 зр. до 3.10 зр., угорске по 2.40 зр. за кільо. Солому плачено за 100 кільо по 2 зр. до 2.10 зр.; конюшину за 100 кільо по 4.20 зр. Копиця соломи платила ся по 9 зр.

Цїна збіжа: Віденъ 18 мая: Пшениця 8.80—10.05; жито 7.60—8.00; ячмінь 6.80—9.00; овес 5.80—6.60. — Тернопіль 13 мая: пшениця 8.15—8.25; жито 6.15—6.30; ячмінь 5.10—5.50; овес 5.40—5.50; какуруза (стара) 0.00—0.00; гречка 6.55—6.60. — Чернівцї 17 мая: Пшениця 8.40—8.60; жито 6.60—6.75; ячмінь (броварний) 6.00—6.25; овес 5.50—5.60; ріпак 00.00—00.00; кукуруза 4.40—4.45.

Цїна телят, безрог і овець на заріз: На торг до Віднл привезено дня 18 мая 5905 штук телят, 1878 штук живих а 1803 штук патрошених безрог, 338 штук патрошених овець і 1640 штук ягнят. Плачено за телята по 40 до 46 кр. за найліпші 56 до 62 кр.; за живі телята 36 до 56 кр.; за молоді безроги 40 до 48 кр.; за патрошені тяжкі 48 до 54 кр.; за патрошені вівцї по 35 до 44 кр. за кільо. За ягнята плачено по 5 до 14 зр. за пару.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 20 мая. Є. Вел. Цїсар санкционував закон галицкого сойму в справі реґуляцї ріки Лімницї з єї притоками.

Льондон 20 мая. В палатї послів заявив Чемберлен, що президент Трансвалії Кріґер повідомив анґлійского аґента дипльоматичного в Йоганесбурзї, що не ма ніякого доказу на то, будь то би арештовані там за заговір люди були анґлійскими офіцирами.

Берлин 20 мая. Часопись Zukunft оголосила письмо ґр. Льва Толстого, в котрім він каже, що нема надії, щоби конференция в Газї увільнила народи від тих тягарів, які на них накладає мілїтаризм.

Петербург 20 мая. При товаристві астрономічнім утворено вже комісию для реформи календаря.

— **В канцеляриї руского товариства педаґоґічного,** при улици Академічній, ч. 8, можне купити слідуючі виданя: 1) Образкові виданя: Зьвіринець 10 кр. — Гостинець 10 кр. — Забавки 10 кр. — Менажерия 10 кр. — Робінзон 40 кр. — Квіточка 20 кр. — Віночок 20 кр. — Кобзар Тараса Шевченка 20 кр. — Франко: Лис Микита, 2-ге цїлком перероблене видане 50 кр. — Мірон: Пригоди Дон Кіхота 40 кр. — Наші зьвірята 40 кр. — Діточі вигадки ч. 1. 30 кр. — Діточі вигадки ч. 2. 30 кр. — Забавки для дітий 40 кр. — Мала менажерия 35 кр. — Велика менажерия 40 кр. — Нашим дітям ч. I. 40 кр. — Нашим дітям ч. II. 40 кр. — 2) Виданя без образків: Читанка ч. I, II, III, IV. оправні 20 кр., без оправи 10 кр. — Китиця желань, 2 розширене видане 20 кр. — Ів. Франко: Абу каземові Капцї 20 кр. — Учитель на р. 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896. 2 зр. — Дзвінок на р. 1892, 1993, 1894, 1895, 1896, 1897, 3 зр. — Ів. Левицкий: Попались, Різдвяні сценки 10 кр. — Вол. Шухевич: Записки школяря 20 кр. — Від Бескида до Андів 10 кр. — В. Чайченка: Олеся; Байки; Комар; два оповіданя по 5 кр. — Дума про княгиню Кобзаря 5 кр. — О. Нижанковский: Батько і мати, двосьпів для дїтий з фортеп. 10 кр. — Леоніда Глїбова: Байки 5 кр. — Дніпрової Чайки: Казка про сонце та єго сина; Писанка по 5 кр. — М. Лисенко: Тече вода з під явора. Двосьпів з фортеп. 10 кр. — Мапа етноґрафічна України-Руси 20 кр. — Гордієнко: Картаґенцї і Римляни 20 кр. — Юлїй Верне. Подорож довкола землї 60 кр. — Барановский. Приписи до іспитів 20 кр. — Молитвенник народний, в полотно оправлений 20 кр. — Др. Л. Кельнер. Коротка історія педаґоґії 60 кр. — Василь В-р. Джонатан Свіфт. Подорож Ґулївера до краю великанів 25 кр. — Остап Макарушка. Короткий огляд руско-україньского письменства 15

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).